

Praktisk uppgift: Semiotisk bildanalys

Till dig som är lärare

Semiotisk bildanalys är en metod för att analysera och tolka visuella representationer genom att studera de tecken och symboler som finns i bilden och deras betydelse. Metoden bygger på semiotiken, läran om tecken, som undersöker hur mening skapas och kommuniceras.

Uppgift

Eleverna ska analysera en bild. Analysen delas upp i två olika nivåer, denotativ nivå (vad de ser) och en konnotativ nivå (tolkning av det som de ser). Det kan vara bra om du som lärare väljer en bild som eleverna ska analysera, gärna en bild som är öppen för olika tolkningar. Analysen kan göras enskilt, i små grupper eller tillsammans i klassen.

Syfte

Genom att bli förtrogen med semiotisk bildanalys tränar eleverna upp sin analytiska förmåga, de lär sig reflektera över vad de ser, hur de ser och vilken betydelse de lägger i det de ser. De får också öva på att identifiera underliggande normer och värderingar som förmedlas via bilder. Dessa färdigheter är nödvändiga i vår visuella kultur där vi omges av bilder som roar, påverkar, skapar känslor och åsikter hos oss.

Semiotisk bildanalys

1. Denotativ nivå: vad och hur du ser

På den här nivån ska du studera allt som syns i bilden utan att göra några tolkningar. Beskriv det konkreta innehåll som bilden har. Beskriv bilden genom att konstatera vad du ser och hur du ser det. Egna tolkningar ska du lämna utanför på denna nivå.

Vad du ser:	Hur du ser:
Former, ytor, linjer	Bildutsnitt (beskränning)
Människor	Bildvinkel (grodperspektiv, fågelperspektiv m. m.) komposition
Blickriktningar	
Kroppspositioner	
Djur	Ljussättning
Kläder	Färger
Föremål	Skärpa/oskärpa
Miljö/plats	
Agerande	

2. Konnotativ nivå: tolkning av det du ser

På den här nivån får du associera och tolka. Eftersom vi bor i samma land och har liknande historia och kultur, tolkar vi ofta saker på liknande sätt. Samtidigt kan våra tolkningar ändå bli lite olika på grund av vår bakgrund, kultur, erfarenhet och kunskap. Då kan spännande diskussioner uppstå.

Du kan ta hjälp av följande frågor:

- Om det finns människor i bilden, vad kan deras kroppsspråk, blickar eller kläder säga om deras känslor eller situation?
- Hur skulle du beskriva stämningen i bilden? Vad i bilden är det som gör att stämningen skapas?
- Vilka känslor väcker bilden hos dig? Vad i bilden skapar dessa känslor?
- Finns det objekt, färger eller former i bilden som kan symbolisera eller representera något annat eller något större?
- Har bilden något budskap eller tema?
- Vilka värderingar eller normer tycker du att bilden uttrycker eller förmedlar?

Andra viktiga aspekter

- Bildgenre – Vilken kategori tillhör bilden? (Till exempel reklambild, nyhetsbild, konstbild eller informationsbild.)
- Medium – Med vilken teknik är bilden skapad? (Till exempel fotografi, akvarell, digital illustration eller blyerts.)
- Sammanhang – I vilket sammanhang visas bilden? (Eller vilket sammanhang skulle den kunna passa i, om det inte är tydligt.)
- Avsändare – Vem tror du har skapat bilden och varför? Vad tror du att den personen vill kommunicera? Vad försöker avsändaren förmedla eller påverka betraktaren att tänka eller känna?
- Mottagare – Vem är den tänkta mottagaren av bilden? Vilken typ av publik kan bilden vara riktad mot? (Till exempel tonåringar, katt-älskare, killar, fotbollsintresserade.)